

кого повноваження Конституційного Суду, що знову ж таки ставить під сумнів можливість забезпечення конституційної скарги саме таким чином.

Проблемним питанням є правова природа забезпечувального наказу та у зв'язку з цим можливість настання відповідальності за його невиконання. Так, стаття 78 Закону визначила цей акт Конституційного Суду як виконавчий документ, а не як рішення. Тобто за невиконання забезпечувального наказу не передбачено кримінальної відповідальності, як наприклад, за невиконання рішення Конституційного Суду.

Окрім того виникають суто практичні питання щодо механізму здійснення виконавчого провадження щодо забезпечувального наказу. Зокрема, це питання суб'єктного складу виконавчого провадження, оплати виконавчого збору, винагороди приватного виконавця тощо.

Таким чином, запровадження інституту забезпечення конституційної скарги є важливим кроком на шляху ефективного захисту прав і свобод людини, який водночас потребує суттєвого доопрацювання з точки зору нормативно-правового наповнення.

Науковий керівник: д. ю. н., професор кафедри конституційного права КНУ імені Тараса Шевченка О. С. Лотюк.

Мохончук Богдан Сергійович
НЮУ імені Ярослава Мудрого,
асистент кафедри
конституційного права України

«ПАРАЛЕЛЬНА» ВИБОРЧА СИСТЕМА В УКРАЇНІ: НАСЛІДКИ ЗАСТОСУВАННЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РЕФОРМУВАННЯ

На сучасному етапі вітчизняного державотворення вагомую роль відіграє порядок формування представницьких органів влади. Однак, аналізуючи виборче законодавство України, не можна обійти увагою непослідовність у питанні правового регулювання виборчого процесу.

Особливо це стосується парламентських виборів, які частіше ніж два рази поспіль не проводились за однакових виборчих систем.

Недоліки вітчизняних виборчих систем призводять до зниження електоральної культури (поширення явищ політичної корупції, абсентеїзму тощо) та зменшення рівня довіри суспільства до органів державної влади. Тому в період активного конституційно-правового реформування виникає нагальна потреба конструювання ефективних виборчих систем.

Варто погодитись з висновком дисертаційної роботи Т. В. Дешко: «В країнах Центральної Європи зв'язки між елементами виборчої системи та результатами виборів є більш прогнозованими та більшою мірою повторюють закономірності, встановлені при дослідженні розвинених демократій, аніж в країнах колишнього СРСР».

Тому, під час реформування парламентської виборчої системи України, як перехідної демократії, на перший план виходять деякі критичні фактори політичного, соціального і поведінкового характеру, пов'язані з низьким рівнем політико-правової культури, вразливістю до зловживань та правопорушень, недосконалістю діяльності контролюючих органів, значним впливом великих олігархічних груп на політичні процеси. А відтак, для забезпечення міжнародно визнаних правових стандартів інституту виборів (загальні, вільні, рівні, справедливі, справжні), будь-які процеси виборчої інженерії повинні відбуватись з їх врахуванням.

Сьогодні можна з впевненістю констатувати, що мажоритарна виборча система в українських реаліях себе не виправдала. Встановлення стійких зв'язків між депутатом та виборцем, як одна з найбільших її переваг, не досягається низьким рівнем довіри до інститутів демократії та органів влади загалом. Так, за результатами спільного дослідження фонду «Демократичні ініціативи імені Ілька Кучеріва» та соціологічної служби Центру Разумкова 2014 року, 47.3% українців навіть не знають кого було обрано народним депутатом у їх одномандатному окрузі. У деяких округах варто звернути увагу й на катастрофічно низький рівень репрезентативності (на позачергових виборах 2014 року в округах 84, 184, 189 перемогли кандидати з підтримкою менше 19%).

Функція «політичного ліфту» для сильних лідерів нівелюється високим рівнем корупції в одномандатних округах.

Як зазначено у заяві про попередні висновки та результати Міжнародної місії зі спостереження за виборами ОБСЄ/БДІП на ви-

борах народних депутатів України 2014 року: «Виборча система протягом тривалого часу була предметом суперечок в Україні, мажоритарний компонент змішаної системи розглядався більшістю співрозмовників, зокрема, як вразливий до шахрайства. (див. Спільні висновки ОБСЄ/БДІПЛ та Венеціанської комісії з цього питання, зокрема, CDL-AD(2011)037, пункт 22, та CDL-AD(2013)016, пункт 15)».

У звіті громадянської мережі ОПОРА, за результатами парламентських виборів 2012 року, було справедливо зауважено: «Змішана (паралельна) виборча система, яка застосовувалась у 1998 та 2002 роках, з мажоритарною складовою провокувала суб'єктів виборчого процесу до масового застосування нечесних методів ведення виборчої кампанії в одномандатних округах. У країнах, які не мають сталих традицій демократії, а суспільство в значній мірі доляльно ставиться до побутової та політичної корупції, мажоритарна складова корумпує й виборчий процес».

Тому для України, як країни перехідної демократії, доцільно взяти до уваги можливо надто радикальні, однак як ніколи актуальні висновки, висловлені ще в далекому 1885 році на конференції у м. Антверпен, де було вперше розглянуто модель пропорційної виборчої системи:

1. Мажоритарна система абсолютної більшості порушує свободу виборців, провокує шахрайство, корупцію і може дати більше місць при меншості голосів.

2. Пропорційне представництво є єдиним засобом забезпечення реальної влади більшості населення країни, ефективного представництва меншин, а також всіх істотних груп виборців.

Хоча стосовно українського досвіду виборчої інженерії варто погодитись з М. В. Савчином: «Пропорційна система закритих списків є «небезпечною з огляду на широкі можливості політичної корупції всередині партій та в парламенті шляхом укладання кулуарних домовленостей. Ця система також знижує рівень зворотніх зв'язків між виборцями та партіями, вихолощує суть конституційної функції партій щодо сприяння формуванню та вираженню політичної волі народу».

Деякі застереження були висловлені й Парламентською Асамблеєю Ради Європи, у резолюції «Функціонування демократичних інституцій в Україні» від 19.04.2007 № 1549: «Асамблея наполегливо закликає українську владу та політичні сили звернутися якнайшвидше до проблеми системи парламентських ви-

орів, яка може бути однією з причин слабкості політичної системи. Повністю пропорційна система із закритими партійними списками... не гарантує виборів до парламенту, які б представляли українське суспільство в усьому його розмаїтті».

Тому, в аспекті аналізу українського досвіду застосування мажоритарної виборчої системи та пропорційної закритих списків, вбачаємо за доцільне використання пропорційної виборчої системи із відкритими партійними списками.

Науковий керівник: проректор з навчальної роботи, д. ю. н., професор, НЮУ імені Ярослава Мудрого, член-кореспондент НАПрН України Ю. Г. Барабаш.

Наливайко Лариса Романівна

ДДУ внутрішніх справ,

д. ю. н., професор, заслужений юрист України, завідувач кафедри загальноправових дисциплін,

Романов Максим Юрійович

НЮУ імені Ярослава Мудрого,

студент, заочний факультет №1, 5 курс, 1 група

СОЦІАЛЬНІ ПРАВА ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ: СУЧАСНИЙ СТАН ТА МЕХАНІЗМ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Актуальність даної тематики обґрунтовується гострою необхідністю приділення додаткової уваги правовому статусу внутрішньо переміщених осіб в контексті забезпечення соціальних прав.

Таке явище має місце у зв'язку із терміновим переселенням з тимчасово окупованих територій Луганської та Донецької областей, а також Автономної Республіки Крим, громадян України та інших осіб, що перебувають на території нашої держави на законних підставах і проживали у вказаних адміністративних одиницях.